

Iki meñzeş at, iki aýry taryh, şol bir geografik giňişlikde – SELEWK we SELJUK

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Iki meñzeş at, iki aýry taryh, şol bir geografik giňişlikde – SELEWK we SELJUK IKI MEÑZEŞ AT, IKI AÝRY TARYH, ŞOL BIR GEOGRAFIK GIŇİŞLIKDE – SELEWK (b.e.őn 323 ý) we SELJUK (1308 ý)

► SELEWKITLER

B.e.őn 323-nji ýylda Aleksandr Makedonskinin aradan çykmagy bilen orta çykan Selewkitler imperiýasy geografik karta seredilende, araçáklerini şol bir giňişlikde giňelden, 902-nji ýylda düýbi tutulyp, 1929-njy ýyla çenli uly imperiýa öwrülen Seljukly hökümdarlygy bilen, hamala, edil biri-birleriniň dowamy, gaýtalanmasy, biri-biriniň mirasdüşeri ýaly. Atlary känbir tapawut etmeýän bu iki döwletiň agalyk süren çäkleriniň diňe taryhynda we medeniýetinde tapawut bar.

● Goşmaça maglumat üçin seret:

<http://serhetabat-dovletabat.gov.tm/makala/2066>

<https://ylymly.com/2019/03/01/turkmenistan-selewkiler-dowletin-in-dowrunde/>

<http://gollanma.com/turkmenistan-aleksandr-makedonskinin-gundogara-yorisi-dowrunde-selewkilerin-dowleti.html>

Türki halklaryň ýasaýan geografik giňişliginde Seljuk ady bilen duş gelýän birnäçe ýer-ýurt atlary bar. Seleukiýa ady bilen gabat gelýän şol atlary Seljukdan aýry hasaplamak mümkün däl:

- IX-XII asyrlarda wizantiýaly Seleukýa Isawriýadaky (Türkiýäniň häzirki Konýa welaýaty) Seleukýada toplanşyk geçiripdir;
- Iordaniýanyň häzirki Irbid şäheriniň gadymy raýonlarynyň biriniň ady – Seleukýa ýa-da Abila;
- Iordaniýanyň taryhy Umm-Kaýs (gadymy Gadara) şäheriniň öñki ady – Seleukiýa (Seleucia);
- Seleusia ad Belum, soň Seleucobelus – Oront derýasynyň Siriýadan geçýän böleginiň kenarynda gurlan ilate punktyň ady;
- Seleusia ad Eulaeum (öñki ady Suza) – Eýranyň Huzystan welaýatyndaky gadymy paýtagt şäheriň ady;
- Seleucia ad Maeandrum – Türkiýäniň Aýdyn şäheriniň öñki ady;
- Seleucia ad Pyramum ýa-da Mopsuestia – Türkiýäniň häzirki Adana welaýatynda;
- Zeugmadaky Seleukia, megerem, Syrataşlar – Türkiýä ýakyn taryhy ýeriň ady;
- Samandagyň öñki ady Seleucia by the Sea – Türkiýede;
- Seleukýa-Kretifon – Assiriýanyň ýepiskoplygy (häzirki Yrakda), Keldany katolik Babyl patriarchlygynyň ýepiskoplyk wekili;
- Kariadaky Selewýa – Aýdyn şäheriniň öñki ady;
- Isawriýadaky Seleusýa – Türkiýäniň Silifke şäheriniň öñki ady;
- Kalikadnusdaky Seleukýa – Silifkäniň öñki ady;
- Ýewfratdaky Seleukýa – Zeugmanyň öñki ady;
- Seleucia Ferrea – Türkiýäniň Selef diýen ýerindäki gadymy ilate punkt we ýepiskoplyk;
- Gedifondaky Seleukýa – Yragyň Kerkuk şäheriniň gadymy raýonlarynyň biri;
- Seleucia Pamphylia – Türkiýäniň Bujakşeýhler diýen ýerinde gadymy raýonlarynyň biri;
- Seleukýa Pieria (Selewk deňzi) – Antakýanyň Oront portynyň (Siriýa Prima) ady
- Selewýa samulalary – Ysraýylyň gadymy Merom kölünde;
- Pisidiadaky Seleukia Sidera – Türkiýäniň Selef diýen ýerinde gadymy raýon;

- Seleukia Sittakene – has meşhur Seleukýanyň dik garşysynda Dizle derýasynyň boýunda ýerleşen gadymy raýonyň ady;
- Seleukia Susiana – Eýranyň gadymy Ja Nişin şäheriniň öñki ady;
- Seleukia Traçeotis – Silifkäniň öñki ady.

● Goşmaça maglumat üçin seret:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Seleucia_\(disambiguation\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Seleucia_(disambiguation)).

Selewk Nikator (b.e.öñ 358 – b.e.öñ 281) Aleksandr Makedonskinin goşun serkerdeleriniň biri. Ol Makedonskinin ölümünden soñ başlanan Diadoki meýdan söweşlerinden soñ Selewkitler döwletiniň düýbüni tutupdyr. Onuň guran patyşalygy A.Makedonskiden soňky dörän döwletleriň arasynda Rim imperiýasynyň basybalyjylykly syýasatyna garşıy iň uzak wagtlap göreşen döwletdir.

● Goşmaça maglumat üçin seret:

https://tr.wikipedia.org/wiki/I._Seleukos

► SELJUKLAR

Seljuk beg Türkmen (1038-nji ýylda aradan çykan) oguzlaryň gynyk taýpasydandyr. Onuň kakasy Dukak beg oguz türkmenleriň guran Hazar döwletiniň goşun serkerdesi (subaşsy) eken. «Temür Ýalyg» («Demir ýaýly») ünwany bilen tanalan Dukak beg Hazar kaganlygynyň iň esasy adamlarynyň biri bolupdyr.

Seljuk beg Jentde gurultaý geçirip, taýpası bilen bile yslam dinini kabul etmegi makul bilipdir. Ol sebitiň häkimine ugradan ilçisinden özlerine yslam dininiň kada-kanunlaryny övreder ýaly ymam we fakyhlary ugratmagyny haýış edipdir. Bu taryhy wakadan soñ yslam dünýäsinde musulman oguzlara heniz yslama girmedik kowumdaşlaryndan tapawutlandyrmak üçin TÜRKMEN diýlipdir. Sondan soñ hasam giňden ýaýran Türkmen ady XIII asyra çenli ähli oguz taýpalarynyň adyny göteripdir.

● Goşmaça maglumat üçin seret:

http://www.kitapcy.ga/news/seljuk_turkmenlerinin_dowleti/2019-01-10-4578

http://www.kitapcy.ga/news/turkmen_harby_taryhy_seljuk_turkmenlerinin_mudimi_rowac_gosuny/2019-01-27-4837

● Seljuk begiň ogullary:

- Arslan Ýabgu;
- Mikail;
- Musa Ýabgu;
- Ýusup Ynal;
- Ýunus.

turkbilimi.com

Internet maglumatlary esasynda tayýarlan:
Has TÜRKMEN. Taryhy makalalar